

24.6.2014

Liikenne- ja viestintäministeriö

Lausunto luonnoksesta kansalliseksi big data -strategiaksi

Liikenne- ja viestintäministeriön työryhmän laatimassa raporttiluonnoksessa käsitellään big dataksi sanottua ilmiötä, jolla tarkoitetaan suuria ja jatkuvasti kiihtyvällä vauhdilla kasvavia tietomassoja ja niiden hyödyntämistä nykYTEknologian keinoin.

Raportissa pyritään kuvaamaan ilmiötä eri näkökulmista ja pohditaan kehitystä Suomen kannalta. Työryhmän tehtävänä on ollut laatia luonnos big data –strategiaksi kansallisina kehittämislinjauksina. Lausuntopyynnössä mainitaan, että tarkoitus on laatia myös valtioneuvoston periaatepäätös asiasta.

Kuten vastaaviin alkuvaiheessa oleviin uuteen teknologiaan tai sen soveltamiseen liittyviin ilmiöihin, myös big datan ympärille liitetään helposti mielikuvia, joiden todellinen sisältö ja vaikutussuhteet ovat epävarmoja ja vaikeasti hahmottuvia. Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä big dataan liittyvien ilmiöiden analysointia ja päätöksenteko- ja toimenpidetarpeiden sekä vaikutusten seurantaan ja tunnistamista Suomen näkökulmasta. Tietomassojen hyödyntäminen tuo yhden näkökulman lisää tietoperustaiseen johtamiseen, datan hallintaan ja louhintaan, avoimeen dataan ja teolliseen internetiin. Näissä kaikissa on arvioitu olevan merkittäviä taloudellisia mahdollisuuksia, joita ei ole varaa jättää huomiotta ja käyttämättä.

Raportissa käytetyn big data -termin sijaan yleistajuisempi ja selkeämmän virkakielen mukainen termi olisi massadata, jota Sanastokeskus TSK:n Tietotekniikan termitalkoot –projekti suosittelee. Massadata on dataa, jota on paljon, jota tulee nopeasti lisää ja joka on muodoltaan vaihtelevaa. Massadatan kehitys on jatkumoa jo pitkään jatkuneelle datamäärien kasvulle ja teknisten mahdollisuuksien kehittymiselle. Massadatan piirteitä tulisi tarkastella riittävän laajassa kehikossa osana monimuotoisen, jatkuvasti yhteiskunnan eri aloilla lisääntyvän datan hallintaa sekä tietojen tehokkaam-

paa hyödyntämistä. Erilaisten järjestelmien ja laitteiden keräämään ja niissä kertyvään dataan liittyy kysymyksiä avoimuudesta, tietosuojasta ja tietoturvallisuudesta. Mahdollisuuksien hyödyntämisen lisäksi on huolehdittava riskien ennakoinnista ja huolellisesta analysoinnista.

Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä työryhmän ehdottamaa datatietoisuuden esille nostamista niin yritysten, hallinnon kuin yksilöidenkin näkökulmasta. Datatietoisuus koskee datan hyödyntämisen mahdollisuuksia, riskejä kuin uhkatekijöitäkin. Työryhmän raportilla ja siitä käytävällä keskustelulla on oma roolinsa tämän tietoisuuden nostamisessa.

Suomessa tarvitaan laaja-alaista tieto-osaamista, joka kattaa datatietoisuuden, digitaalisen verkkolukutaidon, monipuoliset tiedon lukutaidot, tietojen hankinnan, hallinnan, seulonnan, analysoinnin ja jakamisen taidot. Työryhmän ehdotus osaamisen vahvistamisesta on tärkeä. Tämä tulisi yhdistää laajemmin tieto-osaamista koskevien koulutustarpeiden tarkasteluun. Tämä koulutus ei saisi sirpaloitua, mikä heikentää koulutuksen laatua ja pitkäjänteisyyttä.

Julkisella hallinnolla on laajat massadatavarannot eri rekistereissään ja niiden tulisi olla tehokkaasti hallinnon, yritysten, kansalaisten ja koko yhteiskunnan käytössä. Koska on tarkoitus antaa mahdollisuuksia uusille markkinoille, on tarpeen linjata ja selkeyttää eri toimijoiden roolia ja sitä, mihin asti julkisen sektorin palvelut ulottuvat. Valtiovarainministeriön näkemys on, että julkisen sektorin roolina julkisten tietovarantojen osalta on ennen kaikkea niiden avaaminen ja uudelleen käytön mahdollistaminen ottaen huomioon tietosuoja ja muut lainsäädännön rajoitukset.

Avaamalla julkisen hallinnon tietovarantoja luodaan tarvittavia edellytyksiä laajalle tiedon hyödyntämiselle. Raportin sivulla 16 olevan kuvan mukaan taloudellisten hyötyjen kannalta kiinnostavimpia ovat aineistot, joissa yhdistyy massadata ja avoin data. Esimerkkeinä mainitaan sää- ja paikkatieto. Juuri näillä alueilla Suomessa on avattu laajat Maanmittauslaitoksen ja Ilmatieteen laitoksen tietoaaineistot.

Tietovarantojen avaamista maksutta ja koneluettavassa muodossa jatketaan Suomessa ministeriöiden ehdotusten pohjalta osana valtionhallinnon kehysvalmistelua. Valtiovarainministeriön avoimen tiedon ohjelman 2013-2015 osana toteutetaan kansallinen dataportaali avoindata.fi, josta jatkossa löytyvät tiedot avatuista tietovarannoista. JulkICTLab tarjoaa kehittämisympäristön julkisen hallinnon avoimeen dataan pohjautuville palveluille. Julkisen hallinnon suositus avoimen tietoaaineiston käyttöluvasta on valmisteilla. Avoimen tiedon vaikutusten arviointia ja seurantaa kehitetään. Näillä toimenpiteillä luodaan edellytyksiä myös suurten aineistojen käytölle, kun kyse on julkisista tiedoista. On kuitenkin huomattava, että big data tai massadata ei välttämättä ole kaikilta osin julkista ja avointa.

Kohdassa 7 vaikuttavuus ehdotetaan tehtäväksi taloudellinen ja yhteiskunnallinen analyysi massadatan potentiaalista Suomessa ja ehdotettujen toimenpiteiden vaikuttavuudesta. Tämä on kannatettavaa nykyisessä teolli-

suuden rakennemuutostilanteessa haettaessa uusia työpaikkoja synnyttäviä ratkaisuja ja keinoja

Strategialuonnoksen kohdassa 6.10 ehdotetaan kansallisen tuen ja EU-tukiohjelmien hyödyntämisen vahvistamista erityisesti massadatan painotuksella sekä tuettavaksi erilaisia tähän liittyviä kokeiluja. Ehdotetut toimenpiteet tulee hoitaa vahvistettujen menokehysten puitteissa.

Lausunnolla oleva raporttiluonnos kuvailee massadatailmiötä ja sovelluskohteita ja sisältää esimerkkejä ja eritasoisia toimenpide-ehdotuksia. Raportista puuttuvat kuitenkin vielä selkeä tavoitetilä ja strategiset linjaukset, joihin toimenpiteet voitaisiin kiinnittää. Siksi raporttiluonnos ei nykyisellään vastaa strategiaa koskevia odotuksia ja vaatimuksia. On toivottavaa, että kun raportti on näiltä osin täydennetty, siitä vielä pyydetäisiin lausunnot.

Valtiovarainministeriön näkemys on, että esimerkiksi avoimen datan, massadatan, teollisen internetin, tietoturvallisuuden ja muiden eri näkökulmia edustavien tietoa koskevien strategisten linjausten perustana tarvitaan koostava kansallinen, poikkihallinnollinen tietopolitiikka ja tiedon hyödyntämisen strategia. Tietopolitiikan ja tiedon hyödyntämisen strategian laaja-pohjainen valmistelu aloitetaan valtiovarainministeriössä syksyllä 2014. Myös massadatan hyödyntämistä koskevat strategiset linjaukset voidaan tällöin jatkossa käsitellä osana laajempaa kokonaisuutta.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Neuvotteleva virkamies

Anne Kauhanen-Simanainen

Jakelu

Liikenne- ja viestintäministeriön kirjaamo
Emil Asp emil.asp@lvm.fi

